

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/576
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/35
Karar Numarası : 2023/1018
Başvuran : Y. G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2- Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın tarafsız koşuaya ayrılma talebi ile iyi hal değerlendirmesinde haksız yere düşük puan verildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Mahpusların terör örgütü ile irtibatının olmadığını beyan ederek tarafsız koşuaya geçtiğini, daha sonra gözleme tabi tutulduklarını,

b. 28/2/2022 tarihinde tarafsız koşuaya geçme talebinde bulunduğunu, 28/4/2022 tarihinde İdare ve Gözlem Kurulu tarafından ‘‘samimiyetinin tasdiki kararının reddine’’ yönünde karar verildiğini, diğer mahpusların kabul edilirken kendisinin reddedilmesinin eşitliğe aykırı olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhataplar tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın muhtemel koşullu salıverilme tarihinin 13/06/2024 olduğu, 28/02/2022 tarihinde dilekçe yazarak tarafsız olduğunu ve tarafsız odada kalmak istediğini belirttiği, bu kapsamda durumuna uygun odaya yerleştirildiği ve başvuranın suçunun örgütlü suçlardan olması nedeniyle kesin bir kanaat oluşuncaya kadar gözleme tabi tutulduğu,

b. Başvuranın telefon görüşmeleri, ziyaretçi listeleri, gelen ve giden mektupları, emanet para ve emanet eşya giriş çıkışları, genel hal ve hareketleri, diğer mahpuslarla diyalogları, gözlem süresi içerisinde ceza infaz kurumu yetkilileri tarafından yapılacak gözlem ve denetimler ile infaz dosyasındaki bilgilerinin incelendiği,

c. Yapılan gözlemlerde gerçek anlamda bir pişmanlığı bulunmadığı, uzun süren infaz sürecinin sonlarına doğru sırf açık infaz kurumuna veya denetimli serbestliğe ayrılmak için tarafsız koşuaya geçme talebinde bulunduğu, tarafsız koşuaya geçme talebinde bulunurken söz konusu beyanının samimi olmadığını açıkça ortada olduğu anlaşılmaqla deneme süresine tabi tutulmaksızın talebinin reddine karar verildiği,

ç. Eşik puanlara dayalı iyi hâl değerlendirmesine başlanması hususunda Genel Müdürlüğün 18/11/2021 tarihli ve E-69421317-204.99-1187/... sayılı yazısıyla, iyi halin belirlenmesine esas teşkil etmek üzere alt

eşik puanının 45, erken iyileşmeye esas üst eşik puanının ise 80 olarak belirlendiği,

d. Bu kapsamda, başvuranın 12/8/2021 tarihli dilekçesiyle açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinde bulunduğu, talebinin İdare ve Gözlem Kurulunun 12/8/2021 tarihli ve 2021/... sayılı kararıyla uygun görülmediği, söz konusu kurul kararına karşı infaz hâkimliğine şikâyet başvurusunda bulunduğu, Akhisar İnfaz Hâkimliğinin 27/8/2021 tarihli ve 2021/... Esas, 2021/... Karar sayılı kararıyla şikâyetin reddine karar verildiği, söz konusu karara karşı Akhisar Ağır Ceza Mahkemesinin 10/9/2021 tarihli ve 2021/... D.İş sayılı kararıyla itirazın kesin olarak reddine dair karar verildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Gelişim değerlendirme raporu kapsamında İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla 55.50 puan verildiğini,

b. Yüksek lisans yapmak için başvuruda bulunduğunu, yabancı dilini geliştirmek için eğitim servisi aracılığıyla çalışmalarına devam ettiğini, düzenli kitap okuduğunu, kültürel ve sportif faaliyetlere katıldığını,

c. İdare ile uyum içerisinde olduğunu ve hakkında herhangi bir disiplin soruşturması yürütülmediğini,

ç. Tüm bu çalışmalarına rağmen puanın düşük verilmesinin hakkaniyetli olmadığını ileri sürmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *“Karar Türleri”* başlıklı 65'inci maddesine göre *“Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi”* başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca; *“Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi*

hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.”

10. Aynı maddenin ikinci fıkrasında *“Birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır.”* hükmü yer almaktadır.

11. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in *“Gelişim puanlaması”* başlıklı 32’nci maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre; *“Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve gelişim puanı Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşan ve erken iyileşme gösterdiği kanaatine varılan iyi halli hükümlü hakkında idare ve gözlem kurulu tarafından, kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin onda birine kadar daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verilebilir. Erken iyileşmeye bağlı olarak, erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma ile ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe gösterilir.”* şeklinde düzenlenmiştir.

12. Aynı Yönetmelik’in *“Kararlara karşı başvuru”* nun düzenlendiği 39’uncu maddesine göre; *“İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5’inci ve 6’ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”*

13. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun *“İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü”* başlıklı 5’inci maddesine göre; *“Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.”*

14. Aynı Kanun’un *“İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilecek kararlar”* başlıklı 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; *“İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”*

15. Yukarıdaki hükümler kapsamında; başvuranın, açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulduğu ve mevzuattaki kriterler kapsamında kendisine 55.50 puan verildiği, Kurulun başvuranı açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin iyi halin belirlenmesine esas olarak yapılacak değerlendirmede yetkili olduğu, bu konuda hangi kriterlerin kullanılacağına ilişkin ilgili kanun ve yönetmeliklerde belirlendiği ve alınacak kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

16. Somut olayda başvuranın iyi hal değerlendirmesi neticesinde, İdare ve Gözlem Kurulunca ilgili servislerce hazırlanan gelişim değerlendirme raporları kapsamında başvurana 55.50 puan verilmesinin mevzuat kapsamında kaldığı, İdare ve Gözlem Kurulu kararında yasal dayanakların ve gerekçelerin belirtildiği anlaşılmıştır.

17. Sonuç olarak; İdare ve Gözlem Kurulu kararının hak ihlalleri oluşturduğu iddiasının yerinde olmadığı, ilgili kararın mevzuatın tanıdığı takdir yetkisine uygun olduğu, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

06/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye